

Sırbistan Ziyareti ve Artan Ekonomik İş Birliği

Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan, Sırbistan Cumhurbaşkanı Aleksandar Vučić'in daveti üzerine 10-11 Ekim tarihlerinde Sırbistan'a resmî bir ziyaret gerçekleştirecek. Bu ziyaretle iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin artması bekleniyor. Avrupa'da hâlihazırda yaşanan ekonomik krize paralel olarak bir yatırım boşluğu yaşayan Sırbistan ekonomisi, Türk iş adamlarının yatırımlarını talep ediyor. Bu çerçevede gerçekleşecek ziyarete Türkiye'den 185 iş adamından oluşan bir heyet de eşlik ediyor. Ziyaret esnasında Türkiye-Sırbistan İş Forumu da gerçekleştirilecek.

Türkiye-Sırbistan İlişkilerinin Gelişimi

1990'lı yılların başında Balkanlarda Sırbistan'ın başrolde olduğu Bosna-Hersek ve Kosova savaşları, Türkiye ile ilişkilerin kötüleşmesine neden oldu. Ancak Sırbistan'da 2000'li yılların başında iktidara demokratik güçlerin gelmesinden sonra siyasi ilişkiler düzelmeye girdi. 2008 yılında Kosova'nın Sırbistan'dan bağımsızlığını ilan etmesi ve Türkiye'nin Kosova'yı ilk tanıyan ülkeler arasında yer alması, Sırbistan-Türkiye ilişkilerini tekrar gerdi. Takip eden yıllarda düzelmeye giren ilişkiler, 2013 yılında dönemin başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Kosova ziyareti sırasında Türkiye ile Kosova arasındaki tarihsel ve dostane ilişkilere yönelik kullandığı "Kosova Türkiye'dir, Türkiye Kosova" sözlerinin yanlış yorumlanmasından dolayı yeniden gerildi.

Bugün gelinen noktada Avrupa Birliği'nin (AB) içinde bulunduğu kriz, ilişkilerin iyileştirilmesi sürecini hızlandırmıştır. Zira ekonomik kalkınması için yeni yatırımcılar ve yeni pazarlara ihtiyaç duyan Sırbistan, bölge ülkeleri arasında yatırım yapma potansiyeli en yüksek ülkelerden biri olan Türkiye ile ilişkilerini geliştirmeye çalışmaktadır. Zaten hâlihazırda Türkiye'nin AB üyesi olmamış Batı Balkanlarda en büyük ticaret ortağı da Sırbistan'dır. Bunun sebebi, Sırbistan'ın diğer Balkan ülkelerine kıyasla daha büyük bir nüfus ve ekonomiye sahip olmasıdır. Aslında iki ülke arasında mevcut bir serbest ticaret anlaşması olmasına rağmen Sırbistan, yurt içi üretimini korumak adına uyguladığı gümrük oranları ile çeşitli Türk mallarının ülkeye girmesine engel olmuştur. İşte bu engellerin aşılması adına, gerçekleştirilecek bu ziyarette söz konusu anlaşmanın güncellenmesi de beklenmektedir. Görüşmelerde ayrıca Yüksek Düzeyli İş Birliği Konseyi'nin tesis edilmesine ilişkin de bir anlaşma imzalanacaktır.

Ekonomik İlişkiler

Son dönemlerde siyasi açıdan istikrar kazanan Sırbistan, coğrafi konumu nedeniyle sahip olduğu avantajlar da dikkate alındığında, önemli bir yatırım merkezi haline gelmektedir. Şöyle ki, Türkiye'nin AB ile ilişkilerinin kötüleştiği bu dönemde Sırbistan'da yapılacak yatırımlar Avrupa pazarlarına ve aynı zamanda Rusya'ya da bir kapı mahiyetinde olacaktır. Çünkü Sırbistan hem coğrafi olarak Avrupa ile komşu hem de dünyada Rusya ile serbest ticaret anlaşması olan tek ülkedir. Bunun yanı sıra ucuz iş gücü, iş kurmanın kolay olması gibi yatırımları teşvik eden faktörler de eklendiğinde Sırbistan'ın yatırımcıları neden çektiği daha iyi anlaşılacaktır.

2007 yılında Sırbistan'da çok düşük olan Türk yatırımcıların sayısı 2015 yılında 136'ya yükselmiştir. Son iki yılda ise, iki ülke arasındaki ilişkilerin olumlu seyretmesine paralel olarak Sırbistan'da faaliyet gösteren Türk firmalarının sayısı 454'e çıkmıştır. Türkiye'nin buradaki en önemli yatırımlarından biri ise 2015 yılında faaliyete başlayan Halkbank'tır. Bankanın ülke genelinde 30 şubesi bulunmaktadır. Dış ticaret hacmi de dış yatırımlar gibi sürekli artış göstermiştir. 2010 yılında 415 milyon dolar olan iki ülke arasındaki dış ticaret hacmi 2016 yılında ikiye katlanarak 870 milyon dolara yükselmiştir.

Gerilim Yaşanabilecek Alanlar

Artan ekonomik iş birliği, iki ülke arasındaki ilişkilerin ivme kazanmasında itici güç konumundadır. Türkiye, Sırbistan ile ilişkilerinde her zaman Balkanlarda barış ve istikrarın sağlanması ön şartını koşmaktadır. Sırbistan'ı bu istikrarın sağlanması adına kilit ülke olarak gören Türkiye, bölgede Müslümanların yoğun olduğu diğer ülkelerle anlaşmazlığa düşmesi durumunda, tarihte her zaman olduğu gibi yine Sırbistan'ın karşısında olacaktır.

Son dönemde Sırbistan'ın sorun yaşadığı ve Türkiye'yi karşısında bulduğu en önemli konu ise Kosova'dır.

Sırbistan, her ne kadar bağımsızlığını halen tanımadığı Kosova ile gerilimin azalması ve sorunların aşılması adına AB öncülüğünde diyalog sürecine girmiş olsa da yakın zamanda Kosova'nın bağımsızlığını tanıması beklenmemektedir. Bu noktada UNICEF (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu), BM, Interpol gibi uluslararası kurum ve kuruluşlarda Türkiye'nin Kosova'yı destekliyor olması, Sırbistan ile ilişkilerin gerilmesine neden olmaktadır. Türkiye-Sırbistan ilişkilerinde Kosova kadar olmasa da gerilim yaşanabilecek bir diğer alan Bosna-Hersek'tir.

Dönem dönem sorunlar çıkmasına rağmen Türkiye bölgede başta Müslümanların yaşadığı ülkeler olmak üzere, tarihsel bağları bulunan tüm bölge ülkeleriyle iyi ilişkiler geliştirmek istediğini her zaman kanıtlamıştır. Bu noktada bölge ülkeleri arasındaki gerilim konularının Türkiye'nin Sırbistan ile geliştireceği iyi ilişkiler neticesinde çözüme kavuşması ihtimali de söz konusudur. Zira Sırbistan'la sorun yaşayan Kosova ve Bosna-Hersek de bu saikten hareketle Türkiye-Sırbistan ilişkilerinin gelişmesine olumlu bakmaktadır.